

У вимірах слова

Збірник наукових статей

УНІВЕРСИТЕТ

До ювілею
професора кафедри української мови
Л. Г. САВЧЕНКО

Харків – 2009

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

У вимірах слова

Збірник наукових статей

**До ювілею професора
кафедри української мови
Л. Г. Савченко**

Харків—2009

ЗМІСТ

Сторінки життєпису педагога й науковця	3
Із публікацій професора Л. Г. Савченко	4
І все життя з Любов'ю	6
Серце віддає студентам (штрихи до портрета вчителя)	8

СЕМАНТИКА ТА ФУНКЦІЇ ХУДОЖНЬОГО СЛОВА

Калашник Володимир, Філон Микола

Поезія Б. Грінченка «Перша жінка (народна легенда)»: міфологічні витoki, ідейно-художні особливості	10
--	----

Єрмоленко Світлана

Мовно-естетичні знаки української культури у творах Степана Руданського	15
--	----

Хомік Олена

«Свій» простір у текстах українських оберегових замовлянь	22
--	----

Сюта Галина

Мовний портрет у контексті сучасних лінгвостилістичних досліджень	32
--	----

Маленко Олена

Антропоцентричність як домінанта актуального мовознавчого дискурсу: вимір лінгвопоетики	39
---	----

Олексенко Олена

Часово-способові форми дієслова в поетичному стилі Володимира Калашника	50
--	----

Берест Тетяна

Семантика і функції назв Бога в українській поезії кінця ХХ століття	59
---	----

Лисенко Наталя

Реінтерпретації архетипу світового дерева в поетичному ідіостилі Т. Осьмачки	66
---	----

Оверчук Олена

Культурно-історичне значення білого кольору в концептуальній картині світу	73
---	----

Кудряшова Марина

Символістська стилістика збірки Дмитра Загула «З зелених гір»	83
--	----

Дишлюк Інна

Особливості поетичного мовлення Олени Теліги	90
--	----

Калашник Юлія

Порівняння як чинник творення образності поетичної мови Неди Неждани	97
---	----

Губарева Галина, Калашник Володимир

Внутрішній монолог як засіб характеристики головного героя в поемі-симфонії Павла Тичини «Сковорода»	104
--	-----

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОВНИХ ЯВИЩ

Фроляк Любов

Засоби виразності в повсякденному діалектному мовленні	112
---	-----

Редін Петро, Яцкевич Ольга

Структурні особливості репрезентації волі-бажання в мовній картині світу українського народу (синтагматичні зв'язки лексеми воля)	121
---	-----

Трифонов Роман

Ідеологізація картини світу в «радянських прислів'ях і приказках»	131
--	-----

Коротич Катерина

Мікрополе стихійних лих як фрагмент української мовної картини світу (на матеріалі української преси ХХ–ХХІ століть)	139
--	-----

Архипенко Людмила

Функціонування лексичних запозичень у мові української преси	145
---	-----

Пономаренко Валентина, Ляхова Оксана

Семантико-словотвірні особливості суспільно-політичних інновацій у мові засобів масової інформації (на матеріалі періодичних видань 2005–2009 рр.)	152
---	-----

Хмара Галина

Співвіднесеність понять «номінація», «тип номінації», «спосіб словотворення»	159
---	-----

Шумейко Олена

Комічне і сучасна лінгвістика	166
-------------------------------------	-----

Чуєшкова Оксана

Запозичення в економічній терміносистемі	176
--	-----

Гавриш Ірина

Українська національна ідея: мовно-культурологічний вимір	182
--	-----

Щербакова Наталя

До питання про ідеографічний опис фразеологізмів з локативним значенням (на матеріалі одиниць із назвами людей у лексичному наповненні)	190
---	-----

Відомості про авторів

Фото

Зміст

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**У вимірах слова: збірник наукових праць
(до ювілею професора кафедри української мови
Л. Г. Савченко)**

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка Ткач О. Є.

Підписано до друку Формат 60х84/16
Папір офсетний № 1. Друк ризографічний.
Умов.-друк. арк. 10,32. Обл.-вид. арк. 12,89.
Наклад 300 прим.

61077, Харків, майдан Свободи, 4, Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна.
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна

Надруковано ФОП “Петрова І. В.”
61144 м. Харків, вул. Гвардійців-широнінців, 79-в, к. 137
Тел. 362-01-52
Свідоцтво про державну реєстрацію
ВОО № 948011 від 03.11.03

«підземний світ»). Отже, «хрест» виконує функцію світового дерева – поєднання «неба» і «землі», як-от: «**На персах землі – гора** <...> **На горі в туманах – хрест**. Протяг рамена од краю до краю, із сходу на захід. У світ упала тінь хреста з півночі на південь. **На хресті – людина** <...> **З душі землі встають крики, тьмою птахів летять на хрест**. Голосінням там сповняє небо. По дереву муки із ран людини – стікає кров. **Ріками рине з гора по стегах, по ребрах землі в моря криваві – вицять**. З печер і нор, з хащів, лісів вовки пішли <...> **п'ють кров**. Розп'яв хтось правду на Голгофі знов. Звір бенкетує <...> **Болить душа...**» [7:20–21]. Персоніфікація образу землі простежується в бінармах **перса землі, душа землі, стега, ребра землі** і базується на реалізації вірувань, що відповідають архетипні **мати-земля**, зокрема в давньослов'янському світі.

Можливо, першоджерела такої персоніфікації слід шукати в існуванні давніх міфологічних концепцій походження простору з певного первинного тіла, що є матеріалом, з якого побудовано все в цьому світі (ці концепції описані Т. Цив'ян) [9:16]. Якщо тіло (людина) сприймається як універсальна модель всесвіту, як призма, то, очевидно, можливе «наділення» «складників» усесвіту, у тому числі й планети «Земля», його властивостями, що, на нашу думку, пояснює виникнення частини антропоморфних метафор, серед яких згадані вище бінарми, на сучасному етапі розвитку поетичної моделі світу.

В авторському варіанті (християнського хреста) **на хресті людина** зберігаються всі асоціації, пов'язані з лексемою «розп'яття». Образ супроводжують також індивідуальні асоціації поета, що є рефлексією на трагічну смерть брата.

Образ усесвіту як величезного космічного людського тіла в основі також містить мотив світового дерева.

Такий гіперболізований образ урбанізованої людини вимальовує Т. Осьмачка: «**...людина йде <...> Дивиться пожежами, диха димами, головою світ заступа**. Її коси лягли на гори, закрили ріки, ліси завалили...» [7:33]. Л. Ставицька говорить про становлення у творах символістів концепту **людина-місто** як наслідку взаємопроникнення емоційного світу людини та технократичної цивілізації [6:121]. У лексемі «людина» ядерна семема остаточно не втрачає своєї актуальності, завдяки гіперболізації діє образна паралель «людина – цивілізація».

Форми існування культури людства – філософія, релігія і мистецтво (усна народна творчість, а згодом – художня література) – є тією площиною, в якій відбувається розвиток (трансформація) символічних зна-

чень. Хоч частота вживання архетипного символу світового дерева не дозволяє зарахувати його до домінант поетичного ідіостилу Т. Осьмачки, цінність авторських трансформацій полягає у збереженні багатоплановості, варіативності семантики цього символічного образу.

Література

1. Кононенко В. Українство в словесній символіці / В. Кононенко // Мовознавство : тези та повідомлення III Міжнародного конгресу україністів. — Х. : Око, 1996. — С. 229—231.
2. Крымский С. Архетипы украинской культуры / С. Крымский // Вісник НАН України. — 1998. — № 7—8. — С. 74—87.
3. Мифы народов мира : [энциклопедия] : в 2 т. — М. : Сов. энциклопедия, 1980—1982. — Т. 1—2.
4. Мойсієнко А. Символ як явище аперцепції (на матеріалі поезії Т. Г. Шевченка) / А. Мойсієнко // Мовознавство. — 1993. — № 3. — С. 40—45.
5. Рубцов Н. Символ в искусстве и жизни / Н. Рубцов. — М. : Наука, 1991. — 176 с.
6. Ставицька Л. Естетика слова в українській поезії 10—30-х рр. XX ст. / Л. Ставицька — К. : Правда Ярославичів, 2000. — 154 с.
7. Осьмачка Т. Поезії / Тодось Осьмачка. — К. : Рад. письменник, 1991. — 252 с.
8. Уилрайт Ф. Метафора и реальность / Ф. Уилрайт // Теория метафоры. — М. : Прогресс. — С. 82—110.
9. Цивьян Т. Лингвистические основы балканской модели мира / Т. Цивьян. — М. : Наука, 1990. — 207 с.
10. Юнг К. Проблемы души нашего времени / К. Юнг. — СПб. ; М. ; Х. ; Минск : Питер. — 2002. — 352 с.

Олена Оверчук

Культурно-історичне значення білого кольору в концептуальній картині світу

Оверчук Олена. Культурно-історичне значення білого кольору в концептуальній картині світу. У статті зроблено спробу з'ясувати роль та місце білого кольору в концептуальній картині світу української нації в проекції на поетичну площину. Досліджено традиційні,

що в культурно-мовній свідомості представлено такими референціями: часовою (день/ніч) та просторовою (**білий** зимовий пейзаж).

Під впливом зазначених вище уявлень про **біле** формується традиційна для нашої культури концепція аналізованого кольору, що репрезентується в мовній та поетичній картинах світу лексемою **білий** з ядерною семою «**який має колір молока, крейди, снігу; молочний, білосніжний, лілейний**» [20, т. 1:181].

Денотативні значення **білого** еквівалентні кольору снігу: «**Лежить на білій плахті снігу сонце – стяг попоротий від куль**» [1:189], символіка якого як атрибута зими надзвичайно важлива для народної та поетичної традиції. Зима – «період року, коли, за народними уявленнями, природа “вмирає” чи “засинає”, а земля “хворіє”, “відпочиває” до настання весняного тепла і світла» [19:185]. Тому сніг та зима як прототипи **білого** кольору сприяють формуванню в його концептуальному змісті низки асоціацій оцінного характеру, де спостерігаємо разом із денотативним значенням у структурі лексеми **білий** актуалізацію неколірної ознаки, появу оцінної чи емоційної семи при збереженні колірної.

Так, зберігаючи колірну сему, концепт «**білий**» може розширювати свою структуру додатковими семами «**чистий**», «**сонний**», «**заснулий**»: «**Хай метелицею віє чистий, чистий, білий сніг**» [29:425]; «**Коли ж дзвінки, як скло, надходили морози і плесо шерхнуло, пірнувши в білі сні, – плавці ламали враз ті крижані лани, і не страшні були для них зими погрози**» [5:102]. У таких контекстах архісеми колірної ознаки на поетичному ґрунті зазнають подальшого розвитку в напрямку метафоричних та символічних перенесень.

Концептуальний зміст **білого** зумовлений не лише особливостями його зорового сприйняття, але і здатністю позначати скорочені чи концентровані галузі психологічного досвіду людини. Згідно з гіпотезою В. Тернера, досвід, відбитий у трьох основних кольорах колірної картини світу – білому, червоному і чорному, є спільним для всього людства, а самі кольори в кожному окремому випадку виступають експлікаторами трьох широких категорій, які класифікують певним чином дійсність [23:75]. Феномен триколірної символіки відкриває нові аспекти значення концепту «**білий**». Він, на думку В. Тернера, асоціюється з грудним молоком і сім'ям, що сьогодні відбивається в позитивній семантиці **білого** кольору як символу життя, родючості, поєднання чоловіка та жінки. Наслідки таких уявлень про **біле** знаходимо і в українському етнокультурному просторі. Так, зафіксоване

в етимологічному прошенку концепту одне зі значень давньоіндійського *sveta* – **білий** [9:425] підтверджує його зближення в архаїчній традиції з поняттям святості та світіння (тобто білизни). Отже, **біле** в нас здавна співвідносилось з божественним, чистим, взагалі зі світлом та життям.

Унаслідок таких світоглядних позицій у **білому** почали вбачати найвищі блага, красу, душевність, а сам колір став відігравати в народній обрядовій дії провідну роль (колір сакрального для осілих землеробських племен житла (**хати-білянки**), святкового одягу, рушників та інших ритуальних предметів). Назви **білий світ, білозір (красень), білий день, біла хустка, біле полотно, біле личко, білі хати, білі вишні, білі лілеї, білий либідь, білі хмари, біле поле** та ін. стали символами-синонімами до слів *багатий, щасливий, гарний, рідний, дорогий, святковий*, що закріплено у словниковому складі мови та репрезентовано численними реалізаціями у мові поезії: «**Марно снилися на заводі біла хата, поле, ліс... Все пліло в душі на споді разом з грюкотом коліс**» [29:169]; «**Біле, пругке моє тіло дівоче – блискуче, мов перший сніг**» [6:143]; «**І тиша, тиша тільки в вишнях білих бриніння бджіл замріяно злилися в один хорал блаженний і безсилий**» [15:56]. Ці образи настільки узвичаїлися в національній свідомості, що сприймаються сьогодні на рівні архетипних символів нашого народу, а епітет **білий** у їх складі відходить від семантики конкретного називання кольору до семантики позитивної оцінки.

Продовження існуючої традиції пов'язувати **білий** колір зі сферою позитивної емоційної оцінки спостерігаємо в контекстах, де він використовується з групою опорних слів, що не мають у реальному житті колірної ознаки, а в художній свідомості набувають значення найдорожчих, найсвятіших почуттів і реалій. У результаті таких поєднань концептуальний елемент «**білий**» – «**позитивний**» стає чи не найбільш активним, а колірного забарвлення набувають абстрактні слова *поезія, кохання, радість* та ін. Ці трансформації приводять до відсунення семи кольору на периферію з актуалізацією натомість конотацій «**радісний**», «**щасливий**» і виникають завдяки асоціативним символічним зв'язкам таких прототипів **білого**, як світло, сонце, день, власне кольору та позитивних емоцій.

Так, називаючи й характеризуючи явища реального світу, епітет **білий** у носіїв поетичної свідомості набуває здатності створювати ілюзію ірреально-надчуттєвої стихії, яка виявляється в паралелях: **білий сад, білі квіти** – кохання: «*Де живуть палкі бажання, там не*

може бути зрад, – вийди ж, мила, для кохання в мій пахучий білий сад» [29:204]; **біла квітонька** – чиста неземна душа: «**Білу квітоньку** свою доручаю ніжній феї, що в моїм саду-раю сипле роси на лілеї» [29:274]; **білі конвалії** – поезія: «Поезія – настрої гучних вакханалій і плюскіт вина, поезія – пахощі **білих конвалій** і тиша сумна» [29:381]. Наведені образні парадигми ілюструють разом із позитивним компонентом актуалізацію у складі концепту також семи «**чистий, непізнаний, таємний**».

Не оминає символічно позитивного значення **білого** кольору і християнська традиція, що разом із народнопоетичною формує в нашій свідомості концептуальні засади уявлень про **біле**. Спираючись на загальноприйняті трактування, вона співвідносить **біле** з очищенням, душевною чистотою, радістю, невинністю, шлюбом, божественним світлом та Божим царством. Адже **білий** або повністю безбарвний одяг у багатьох культурах є священним і символізує чистоту та істинність [9:166].

Під впливом християнської традиції, будучи і так еталоном чистоти, **білий** колір у нашій культурі стає також виразником неземної влади, ознакою священних речей: «І бачу, як огнем горять над тілом рани в прозорі ніжної, неначе сон весняний, **сніжно-білої сутани**» [25:199]; духовної сфери: «Молитва людська є, неначе дим, кружляє над селом, мов **білий лебідь**» [1:266].

З **білою** колірною гамою пов'язується і неземне життя. **Білий** як символ величчя та небесного шляху стає символом і безгрішної безсмертної душі: «О, ти стелиш море зорями і мохом, у небо не бери дівчат з цвітучих мушель, зішли найбільшу ласку – забуття усього, в коралі заміни топільниць **білі душі!**» [1:229]. Подібний перехід у структурі концепту «**білий**» від звичайної передачі колірної ознаки до сфери ментальної приводить до десемантизації кольоратива, до набуття ним нової смислової функції – характеризувати не тільки колір описуваного поняття, а й інші його внутрішні та зовнішні ознаки, що набуває особливої актуальності на поетичному ґрунті.

Наприклад, типова для носіїв мови асоціативна паралель **білий – чистий, святий** може доповнюватися в мові поезії уявленнями про **біле** як святкове: «Різдвяна тиша повагом зійшла на місто пообіднє присмеркове. На **білий іній, на вбрання святкове** заноситься рідка холодна мла» [7:43]; прекрасне: «І айстри в час свого кохання в красі блискучого убрання: в **сутані білій** зранку – раз, у південь в золоті – удруге, в вогнях зорі – в вечірній час» [25:135]; ніжне: «Мов та лілія

ніжна і біла, що росте на дзеркальній воді, так і ти в моїм серці зацвіла, пелюстки розгорнула бліді» [6:60]. Ці конотації наділяють **білий** колір особливими позитивними емоційними та естетичними оцінками, що, як слушно зауважує О. Потебня [17:305], виникають у слов'янських культурах унаслідок асоціативних зв'язків кольору зі світлом.

Цікавим, на нашу думку, є розширення традиційного для носіїв культури поля концепту «**білий**» зі значенням емоційного забарвлення в бік надання позитивних ознак тим поняттям, що за колірною гамою належать до інших, навіть протилежних за семантикою груп. Показовою тут може бути епітетна сполука **біла ніч**: «Лийтеся, спомини, в душу зомлілу, щастям навіки забуту... В **ніч таку місячну, в ніч таку білу** вперше пила я отруту» [29:61]. Адже стійкі архетипні символи **день** і **ніч**, що є природними прототипами **білого** та **чорного** кольорів, відбивають контрастні типи світовідчуття, а отже, і протилежні естетичні та емоційні ознаки. Тому **білий** колір, як ознака дня і абсолютне позитивне, божественне начало, повинен традиційно протиставлятися ознаці ночі й негативного – **чорному**. Однак наявність у структурі аналізованого концепту елемента «**таємний, непізнаний, сакральний**», притаманного як чорному, так і білому, приводить до розширення семантики та взаємопроникнення цих кольоративів, унаслідок чого й виникає оксюморонна сполука **біла ніч**, що пов'язується з приємними спогадами, переживаннями, найдорожчими почуттями, коханням і, відповідно, має позитивне семантичне наповнення.

У структурі концепту «**білий**» чітко виокремлюється елемент із семою «**сивий, посивілий, сивоволосий**», що дозволяє розглядати як його складову й кольороназву **сивий**. Цей елемент переважно вживається для передачі колірної ознаки «**який утратив своє забарвлення, став білим, сріблястим**» [20, т. 9:153] з додатковими емоційно-смисловими відтінками. Зокрема, завдяки асоціативному зв'язку **білого** кольору волосся зі старістю він набуває семантики «**старий**», «**немолодий**»: «Дідусь Ігнат **старий такий, що навіть вії побіліли**» [24:63]; «**мудрий**», «**досвідчений**»: «Може, й поети лише ті, що за юнацтва вже сиві» [16:15]; «**рідний**», «**батьківський**», «**дорогий**»: «Туга стінами стояла на могилах, як тумани перед світом, **мати сива** там до сина говорила, бо пололи разом жито» [16:27]; «**давній**», «**вічний**»: «Тебе створила людина в **сиву давніх віків**, щоб ти, мов таємна пружина, торкала то втіху, то гнів» [6:105]; «**похмурий, сумний, печальний, стурбований**»: «Тут **сиве** небо й **сиві очі** у за-

турбованих людей» [1:98]. Увіходячи до складу аналізованого концепту, названі семи накладаються на значення кольору й перебувають або на периферії концепту, або функціонують нарівні з головною семою.

Багатоаспектність та змістовність асоціативного поля концепту «**білий**» засвідчує закріплення за ним останнім часом у свідомості носіїв мови, на перший погляд, нетипового для нього значення негативної емоційної оцінки.

Негативні оцінні смисли концепту **білого** кольору як атрибута важких душевних переживань, хвороби, смерті, жалоби тощо виникають на основі сенсорно-емоційних характеристик його прототипів. Оскільки **білий** колір є обов'язковим елементом уявлень про зиму та сніг, про що вже йшлося, самі лексеми-маніфестанти концепту під їх впливом у мовній картині світу можуть набувати символічного значення «**холоду**»: «*Бо щодня, як загріва погасне і одійде мій турботний день, серце стане холодно-нещасним серед білих снігових пустель*» [6:147]; «**печалі**»: «*Полями журними, як сни, блукає, лине Біла Панна – моя печаль неподоланна в безмежжі зим і чужини*» [27:255]; «**туги**»: «*Мабуть, ніхто, матусю мила... Бо сина вже нема... нема... І туга біла, як зима, спадає на полотна білі*» [24:58]; «**смуток**»: «*Іще осніженою лапою зима на груди налягла, – а свічка капає і капає над смутком білого села*» [18:42]; «**жалою**»: «*Білим жалем вечір кинув тіні, білим жалем білий шум пороші, бо так рано одцвітали-ся черемхи і жасміни, бо так рано в'яли білі рожі*» [28:97].

До того ж зв'язок **білого** кольору у слов'янській культурі з уявленнями про смерть спричиняє те, що він узагалі стає символом жалоби («*Біле небо, білий степ – вся природа у жалобі одягла сріблястий креп на загальнім, спільнім гробі*» [27:86]) або смерті («*Крила смерті мають білі – любі, милі*» [29:169]; «*Регіт смерті. Білі зуби. Лине в душу синій дим. Чорний вихор самозгуби віє шалом степовим*» [29:132]). Наведені контексти ілюструють семантичні зрушення у складі відповідної лексеми в бік негативної семантики та підкреслюють їх типовість для української мовної та поетичної картин світу.

У зв'язку з тим, що концепт «**білий**» у духовному коді культури виступає як основа, протоколір усіх наявних відтінків і кольорів, ми, з деякою умовністю, розглядаємо як його складову лексичну форму **блідий** та її похідні **збліднути**, **побліднути**. Лексема **блідий** репрезентує значення «*неяскравий, безбарвний, слабо забарвлений, мало освітлений*» [20, т. 1:201]: «*Все змарніло, все поблікло, гасне, гасне*

ясне світло; квіти білі, квіти сині в'януть, никнуть в самотині» [29:220], що дозволяє поєднати її з аналогічним структурним компонентом концепту «**білий**» в одну лексико-семантичну групу. Як правило, лексема **блідий** передає не колір як такий, а свідчить про його відсутність чи меншу наявність в описуваного предмета.

Окремо можна зауважити щодо здатності передавати лексемою **блідий** значення «*невизначений, нечіткий, прозорий*», «*невизначений, далекий*»: «*Душе моя! Ти знов стоїш на грані... А далі – мандрів марево бліде... А де ж твій затишок? Віконні де герані? Сон пообідній де?*» [16:8]. Непередбачувані мандри, а з ними зміни, нові емоції протиставляються душевному спокою, розміреному повсякденному життю й передаються в поетичному дискурсі через колірну символіку.

Отже, аналіз культурного концепту «**білий**» у мовній та поетичній картинах світу визначає широке коло його семантичних інтерпретацій. Багатоманітність функцій та складна будова цього концепту дає можливість говорити про нього як про складне семантичне утворення, що може функціонувати в мовній картині світу на трьох рівнях: як психофізична зміна, що виникає в людини під впливом колірних хвиль, як асоціації, пов'язані з реальними предметними прототипами, та як символічна система цінностей і традицій, прийнятих в окремій культурі. У цьому зв'язку слід наголосити на тому, що семантика **білого** як важливого складника концептуальної картини світу зовсім не зводиться до його кольористичного начала. **Білий** розглядається нами як своєрідна культурна домінанта, репрезентант не тільки значення як елемента лексико-семантичної системи мови, але й певної культурної парадигми з властивою для неї системою ціннісних орієнтирів, колом етичних та естетичних уявлень, своєрідною семантикою життя в різних його виявах і формах.

Література

1. Антонич Б.-І. Поезії / Б.-І. Антонич. — К. : Рад. письменник, 1989. — 454 с.
2. Бидерман Г. Энциклопедия символов / Г. Бидерман. — М. : Республика, 1996. — 334 с.
3. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / А. Вежбицкая. — М. : Русские словари, 1997. — 416 с.
4. Воркачев С. Методологические основания лингвокультурологии / С. Воркачев // Теоретическая и прикладная лингвистика. Межвуз. сб. науч. тр. — Воронеж : Изд-во ВГТУ, 2002. — Вып. 3. — С. 79—95.

5. Драй-Хмара М. Вибране / М. Драй-Хмара. — К. : Дніпро, 1989. — 542 с.
6. Загуг Д. Поезії / Д. Загуг. — К. : Рад. письменник, 1990. — 326 с.
7. Зеров М. Твори : в 2 т. / М. Зеров. — К. : Дніпро, 1990. — Т. 1. — 843 с.
8. Злыднева Н. Белый цвет в русской культуре XX века / Н. Злыднева // Признаковое пространство культуры. — М. : Индрик, 2002. — С. 424—431.
9. Иванов В. Цветовая символика в географических названиях в свете данных типологии (к названию Белоруссии) / В. Иванов // Балто-славянские исследования. 1980. — М. : Наука, 1981. — С. 163—176.
10. Колесов В. «Жизнь происходит от слова...». — СПб. : Златоуст, 1999. — 368 с.
11. Лихачев Д. Концептосфера русского языка / Д. Лихачев // Русская словесность : антология. — М. : Academia, 1997. — С. 280—287.
12. Логический анализ языка. Культурные концепты. — М. : Наука, 1991.
13. Ляпин С. Концептология: к становлению подхода / С. Ляпин // Концепты. Вып. I. — Архангельск, 1997. — С. 11—35.
14. Маланюк Є. Поезії / Є. Маланюк. — К. : Укр. письменник, 1992. — 318 с.
15. Осьмачка Т. Поезії / Т. Осьмачка. — К. : Рад. письменник, 1991. — 252 с.
16. Плужник Є. Запізнілий квітень / Є. Плужник. — Х. : Прапор, 1994. — 96 с.
17. Потебня А. Символ и миф в народной культуре / А. Потебня. — М. : Лабиринт, 2000. — 480 с.
18. Рильський М. Вірші та поеми / М. Рильський. — К. : Рад. письменник, 1990. — 350 с.
19. Славянская мифология. Энциклопедический словарь. — М. : Международные отношения, 2002. — 512 с.
20. Словник української мови : в 11 т. — К. : Наук. думка, 1970—1980. — Т. 1, 9.
21. Степанов Ю. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования / Ю. Степанов. — М. : Академический проспект, 2001. — 990 с.
22. Телия В. Человеческий фактор в языке : Языковые механизмы экспресивности / В. Телия. — М. : Наука, 1991. — 215 с.

23. Тернер В. Цветовая классификация в ритуалах Ндембу : Проблема невербальной классификации / В. Тернер // Тернер В. Символ и ритуал. — М. : Наука, 1983. — С. 71—103.
24. Фальківський Д. Поезії / Д. Фальківський. — К. : Рад. письменник, 1989. — 175 с.
25. Філянський М. Поезії / М. Філянський. — К. : Рад. письменник, 1988. — 240 с.
26. Хегер К. Ноэма как tertium comparationis при сравнении языков / К. Хегер // Вопросы языка. — 1990. — № 1. — С. 5—25.
27. Черкасенко С. Поезії / С. Черкасенко. — К. : Рад. письменник, 1990. — 292 с.
28. Чумак В. Червоний заспів / В. Чумак. — К. : Дніпро, 1991. — 364 с.
29. Чупринка Г. Поезії / Г. Чупринка. — К. : Рад. письменник, 1991. — 495 с.

Марина Кудряшова

Символістська стилістика збірки Дмитра Загула «З зелених гір»

Кудряшова Марина. Символістська стилістика збірки Дмитра Загула «З зелених гір». У статті схарактеризовано лексичний (старослов'янізми, висока поетична лексика, діалектизми, релігійна символіка, типові народнопоетичні – казкові – формули) та фонетичний (алітерації, паронимазія) рівні мови символістської збірки Дмитра Загула «З зелених гір» (1918).

Ключові слова: мова поезії, старослов'янізми, поетизми, діалектизми, алітерація, паронимазія.

Кудряшова Марина. Символистская стилистика сборника Дмитра Загула «С зеленых гор». В статье охарактеризованы лексический (старославянизмы, высокая поэтическая лексика, диалектизмы, религиозная символика, типичные народнопоэтические – сказочные – формулы) и фонетический (аллитерации, паронимазия) уровни языка символистского сборника Дмитра Загула «С зеленых гор» (1918).

Ключевые слова: язык поэзии, старославянизмы, поэтизмы, диалектизмы, аллитерация, паронимазия.

Kudryashova Maryna. Symbolist Stylistics of Dmytro Zahul's Collection «From Green Mountains». In the article, lexical (Old Slavonic elements, elevated poetic vocabulary, dialecticisms, typical folk – fairytale – formulas) and phonetic (alliterations, paronomasia) language levels of